

Sepon kortistosta: TONTTUJOUKKO

Pikkujoulun ja sen isomman lähestyessä on sopiva aika hetki ihmetellä tonttuja, noita pieniä ihmisen kaltaisia olioita, jotka hiippailevat hämärän tultua rakennuksien nurkilla ja pihalla. Harva ihminen kai on itse päässyt näkemään tonttuja kuin vilahdukselta. Korttitaiteilijat tosin tekevät tässä asiassa poikkeuksen, sillä niin moni heistä on ikuistanut tonttunsa joulukortteille. Punanuttuiset joulutontut ovat ne tontuista tutuimmat, mutta tonttujoukko onkin muuten melkoisen kirjava. On kotitonttuja, saunatonttuja, tallitonttuja, navettatonttuja, riihitonttuja ja kaupungeistakin löytyy omat tonttunsa. Tunnetuin heistä lienee Turun linnan 700-vuotias tonttukko, josta satusetä Sakari Topelius kertoo kirjassaan. Jyrki Vuoren kirjan sivuilta "Turun linnan tonttu-ukko ja kaupungin kaatajat" vuodelta 1979 löytyy Turussa nimikkotonttunsa linnan lisäksi mm. tuomiokirkosta, kaupungintalosta, taidemuseosta ja Wäinö Aaltonen museosta.

Saunatonttu

Saunassa asuu tietysti oma saunatonttunsa. Pieni haltija, joka pitää saunoja kurissa ja nuhteessa. Saunaan mennään ajallaan, ei meluta vaan hiljaa nautitaan saunan makoisista löylyistä, peseydytään ja poistutaan ajallaan. Talon isäntä heittää vielä lähtiessä kunnan löylyt, jolloin saunatonttu saa kiivetä lauteille nauttimaan saunan makoisista jälkilöylyistä. Tunnettu suomalainen satukirjojen kuvittaja Rudolf Koivu on piirtänyt Pikkuväen Joulun 1943 lehteen hyväntuulisen saunatontun tarkistamassa, että kaikki on kunnossa ennen kylpijien tuloa. Koivun kuvituksista on myöhemmin painettu lukuisia kortteja. Tällä kortilla jouluterveiset ovat menneet Ainolle vuonna 1999.

Ruotsalainen kotitonttu

Suomalainen tonttu tulee ruotsinkielisestä tomtesanasta. Viktor Rydbergin kaunis Tonttu-runo on innoittanut Thorvald Rasmussenin kuvittamaan tontun öiset askareet. Tontut ovat eläinten ystäviä ja osaavat puhua niiden kanssa. Alkuperäinen 10 eri aihetta käsittävä korttisarja on painettu Suomessa 1900-luvulla. Tämän kuvan kortti on kuitenkin Hakaniemien hallissa olevan Putinkielikkeen uusintapainos vuodelta 1988.

Saksalainen oluttonttu

Saksanmaalla olut kuohuaa ja se taitaa olla myös tonttujen lempijuoma. Prosit! Tinakantiseen oluttuoppiin nojaava pieni vihreänuttuinen ukkeli on saanut piippalakkiinsa kulkusen sijasta sulkakoristen. Postivirkailija on lyönyt leimansa kortin taakse Viipurissa 27.XII.09, josta joulutervehdys on kuljettu Helsinkiin. Todennäköisesti kortin tonttu on sukua Keski-Euroopassa paljon huomiota saaneille puutarhatontuille, joille on perustettu jopa oma vapautusliikkeenä.

Itsenäiset tontut

Tämä varsin vaatimattoman näköinen tonttukortti ansaitsee mie-

lestäni paikkansa tässä jutussa. Kaksi tonttua juhlii Suomen itsenäisyyttä, toinen on ottanut punaiset piippalakin pois päästään. Kaksikielekkeinen siniristilippu ei tosin ole aivan virallinen. Kortissa ei ole tekijän nimeä eikä takan postileimaa. Otto T toivottaa Hauskaa Joulua K (= kunnioitettu) Herra Aimo Laaksoselle Nousiaisiin. Kortin tekijästä tai painovuodesta ei kortissa ole mainintaa. Voisikohan se olla jo ajalta ennen Suomen itsenäistymistä?

Tonttu ja mottitalkoot

Sota-aikana oli kova polttoainepula. 1942 järjestettiin suuret mottitalkoot. Motti on metri kertaa metri eli kuutio halkoja. Kovan urakan kunniaksi sai ostaa rintaansa kirvesmerkin. Rautaiseen tarvittiin motti halkoja, hopeiseen neljä, hopeiseen neljä, kultaiseen kuusi-toista ja suurkirvesmerkkiin 48

mottia. Kortin joulutonttukin on osallistunut talkoisiin. Motti on valmis ja merkki rinnassa. Kortti kuuluu Könni Oy:n 10-osaiseen "Tonttu-ukko" sarjaan, jonka piirtäjä on helsinkiläinen graafikko, taidemaalari Hans Björklind.

Kirjuritonttu

Tämän ovien ja ikkunoiden takaa kurkkivan ja kuuntelevan tontun on ikuistanut Maire Könni ja sitä on syytä pelätä eniten. Leppoisa ulkonäkö hämää! Hän kirjaa kaikki lasten tekemisen kirjaan ja

kertoo sitten tietonsa itse joulupukille. Varokaa myös aikuiset! Näin pikkujouluaikaan on oltava erikoisen varovainen, eikä ole syytä tonttuilla. Vaikka kirjuritonttu ei sattuisikaan juuri näkemään kaikkea, niin naapurin rouva verhojen takaa varmasti!

Kylttimaalaritonttu

Tunnetuin tonttukorttien tekijöistä löytyy kuitenkin naapuristamme Ruotsista. Jenny Nyströmin hieno- jentonttukorttien määrää en edes tiedä, mutta niitä on paljon.

Tässäkin kortissa hyväntuulinen maalaritonttu maalaa elokuvateatterin valkokankaalle: Onnea, iloa ja terveyttä! Huomattakaa, että kyseessä on mykkäfilmi, johon salin edessä istuva pianisti soittaa taustamusiikkia.

Koska tämä on vuoden viimeinen Abophil-lehti, niin painetaan tähän myös Hyvät Joulun ja Uuden Vuoden toivotukset kaikille "Sepon kortiston" lukijoille. Mukavia korttilöytöjä vuonna 2008!

Seppo Louhivuori
puh. 040 5136514
www.seppo.louhivuori@pp1.net

